

LANDELIJK JAARVERSLAG 2016

INHOUDSOPGAVE

- 1 verslag van het bestuur**
 - 1.0 missie en beleid
 - 1.1 samenstelling bestuur
 - 1.2 landelijke activiteiten
 - 1.2.0 algemeen
 - 1.2.1 de Erfgoedwet en de Omgevingswet
 - 1.2.2 de Nieuwe Kerk in Delft
 - 1.2.3 metaaldetectie
 - 1.2.4 jaarlijks overleg met CGA, VOiA en NVAO
 - 1.2.5 Groot Reuvens Overleg
 - 1.2.6 ArcheoHotspots
 - 1.2.7 Nationale Archeologie Dagen
 - 1.2.8 samenwerking met de LOI
 - 1.3 de algemene ledenvergadering 2016
 - 1.4 de Afgevaardigdendag 2016

- 2 verslag van de landelijke werkgroepen**
 - 2.0 overzicht van de landelijke werkgroepen
 - 2.1 Jeugd en Erfgoededucatie
 - 2.2 Belangenbehartiging
 - 2.3 Public Relations & Communicatie
 - 2.4 Educatie Vrijwilligers
 - 2.5 Bijzondere Projecten
 - 2.6 LWAOW
 - 2.7 Westerheem

- 3 de jaarrekening**

BIJLAGEN

- B1 afdelingen van de AWN
- B2 landelijk bestuur en afdelings-secretariaten
- B3 aantallen leden

Naast dit jaarverslag brengt de AWN een **jaaroverzicht** uit. Dit geeft een beeld van de vele uitvoerende activiteiten, die door onze afdelingen zijn gerealiseerd en ook landelijk dit jaar hebben plaatsgevonden. Afdelingen brengen veelal zelf een eigen jaarverslag uit. Zie daarvoor onze website www.awn-archeologie.nl.

1 verslag van het bestuur

1.0 missie en beleid

De AWN verenigt belangstellenden in de archeologie, archeologiebeoefenaars en archeologievrijwilligers. Wij willen archeologie, als bron van kennis over ons verleden, laten leven in het heden en behouden voor de toekomst. Wij doen dit door het uitvoeren van drie kernfuncties:

- bijdragen aan de kennis over archeologie,
- het uitdragen van die kennis en het bevorderen van publieke betrokkenheid,
- belangenbehartiging voor het archeologisch erfgoed.

Deze missie is in 2011 vastgesteld en nog steeds leidend voor ons beleid.

In 2016 hebben we gesprekken gevoerd met de afdelingsbesturen en met onze belangrijkste partners over onze missie en activiteiten, ter voorbereiding van het beleidsplan voor de periode 2017-2021.

Missie en kernfuncties zijn opnieuw bevestigd; bij de uitvoering daarvan zijn nieuwe accenten gelegd. Het nieuwe beleidsplan zal op de ALV 2017 worden vastgesteld.

We gaan extra accent leggen op mogelijkheden voor vrijwilligers bij archeologisch onderzoek en de rol van de AWN als belangenbehartiger voor vrijwilligers.

Onze financiële positie blijft een punt van zorg. We teren te veel in op onze reserves. De oplossing zoeken we primair in het verhogen van de inkomsten. We hebben kritisch gekeken naar mogelijke bezuinigingen, maar dat zou alleen zoden aan de dijk zetten als we activiteiten zouden schrappen of de retributie aan afdelingen zouden verlagen. Dat is een verkeerde weg en zou ons verder verzwakken. In het beleidsplan 2017-2021 en in de begroting voor 2018 doen we voorstellen voor hoe we denken onze financiële positie weer gezond te krijgen.

1.1 samenstelling bestuur

Bestuursleden worden voor vier jaar benoemd en kunnen aansluitend voor een tweede termijn worden benoemd. Op **1 januari 2016** was de samenstelling van het bestuur als volgt:

functie	naam	benoemd	herben.	aftredend
voorzitter	Tonnie van de Rijdt	2010	2014	2018
vice-voorzitter / voorzitter Jeugd en Erfgoededucatie	Wim Schennink	2011	2015	2019
secretaris	Fred van den Beemt	2008	2012	2016
penningmeester	Harmen Spreen	2013	2017	
voorzitter LWAOW	Jan Venema	2012	2016	
voorzitter Belangenbehartiging	Paul van Wijk	2012	2016	
voorzitter Bijzondere projecten & Externe relaties	Henk Hegeman	2014	2018	
voorzitter Public Relations & Communicatie	Paul Flos	2015	2019	
voorzitter Deskundigheidsbevordering	Kees Daleboudt	2008	2012	2016
voorzitter Veldwerkeducatie	Ruud Raats	2009	2013	2017
hoofdredacteur Westerheem	Akke de Vries	2010	2014	2018

Op de Algemene LedenVergadering van 9 april 2016 in Eindhoven was Fred van den Beemt reglementair niet meer herkiesbaar. Een opvolger kon nog niet worden gevonden. In mei 2016 meldde zich een kandidaat voor het landelijk secretariaat aan: Henk Kluitenberg. Daarmee was tot de volgende ALV in 2017 het bestuur weer compleet. Hij moet op de ALV 2017 nog formeel worden benoemd en dan gaat zijn eerste termijn van vier jaar in.

Ook Kees Daleboudt moest na twee bestuursperioden reglementair terugtreden. Besloten werd om Deskundigheidsbevordering en Veldwerkeducatie tot één landelijke werkgroep samen te voegen, onder voorzitterschap van Ruud Raats.

Akke de Vries, die te kennen had gegeven wegens drukke werkzaamheden haar taak te moeten neerleggen, werd opgevolgd door William ten Brink. Jan Venema en Paul van Wijk werden herbenoemd. Ook de bestuurlijk notuliste, Ineke van de Scheur, legde haar taak neer. Als opvolgster was Louise Olerud gevonden, die ter vergadering nog niet aanwezig kon zijn.

31 december 2016

functie	naam	benoemd	herben.	aftredend
voorzitter	Tonnie van de Rijdt	2010	2014	2018
vice-voorzitter / voorzitter Jeugd en Erfgoededucatie	Wim Schennink	2011	2015	2019
secretaris a.i.	Henk Kluitenberg	2017		
penningmeester	Harmen Spreen	2013	2017	
voorzitter LWAOW	Jan Venema	2012	2016	2020
voorzitter Belangenbehartiging	Paul van Wijk	2012	2016	2020
voorzitter Bijzondere projecten & Externe relaties	Henk Hegeman	2014	2018	
voorzitter Public Relations & Communicatie	Paul Flos	2015	2019	
voorzitter Educatie Vrijwilligers	Ruud Raats	2009	2013	2017
hoofdredacteur Westerheem/AiN+AM	William ten Brink	2010	2014	2018

Het landelijk bestuur kwam in 2016 vier maal bijeen; het dagelijks bestuur vergaderde acht keer. De in 2016 belangrijkste twee onderwerpen waren het Beleidsplan 2017-2021 en de overgang van Westerheem naar Archeologie in Nederland + AWN Magazine.

1.2 landelijke activiteiten

1.2.0 algemeen

Het landelijk bestuur heeft als eerste taak afdelingen en leden te ondersteunen bij het realiseren van onze missie. Dit wordt voor een belangrijk deel gedaan door de bestuurlijke werkgroepen. Hun activiteiten komen in dit jaarverslag afzonderlijk aan bod.

Het meest ingrijpend was dit jaar de voorbereiding van het nieuwe tijdschrift Archeologie in Nederland, en daarmee een afscheid van Westerheem. Daar wordt in het verslag van de hoofdredacteur nader aandacht aan besteed.

Het landelijk bestuur heeft tevens de taak te zorgen voor goede voorwaarden en een sterke positie als vrijwilligersorganisatie. De landelijke activiteiten worden over het algemeen gekenmerkt door samenwerking met derden, waarin de AWN soms een leidende rol heeft, soms een ondersteunende en soms een gecombineerde. Daarbij kan de insteek initiërend zijn, maar ook reactief, afhankelijk van diverse factoren.

Organisaties, waarmee samengewerkt werd (en wordt), zijn o.a. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Convent van Gemeentelijke Archeologen (CGA), de koepels van archeologische bedrijven, de Vereniging van Ondernemers in de Archeologie (VOiA), de Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven (NVAO), het Groot Reuvens Overleg (een platform voor archeologie) en organisaties voor publieksbereik zoals ArcheoHotspots, de Nationale Archeologie Dagen, de Maand van de Geschiedenis, de Limesstichting en Romeinen Nu.

De samenwerking met de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) werd eind 2016 beëindigd, omdat de overlap in belangen door ons als te gering werd ervaren. Samenwerking met Heemschut zetten we verder voort. Nieuwe samenwerking werd gezocht met het IVN (het instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) teneinde verbinding te maken tussen natuurwaarden en archeologische waarden in de omgeving.

Van een aantal in het oog springende landelijke activiteiten volgt nu een korte beschrijving.

1.2.1 de Erfgoedwet en de Omgevingswet

De Erfgoedwet is op 1 juli 2016 ingegaan. Op 20 juni hebben de RCE en de AWN gezamenlijk een informatiebijeenkomst voor vrijwilligers georganiseerd over deze wet. De belangrijkste onderdelen met betrekking tot de vrijwilligers zijn de regels rond de opgravingsbevoegdheid. Om te mogen opgraven is nu een certificaat verplicht.

Voor vrijwilligers gelden enkele uitzonderingen. Zij mogen, in verenigingsverband, op vrijgegeven terreinen en onder voorwaarden, zelfstandig opgraven. Het landelijk bestuur heeft via verschillende kanalen de leden daarover ingelicht.

De regels voor onderwaterarcheologie zijn aangescherpt. Het is voortaan verboden vondsten op waterbodems mee te nemen. Dat is nu alleen toegestaan bij een certificaat voor opgraven op waterbodems. We willen dat er ook voor verenigingen van vrijwilligers in de maritieme archeologie (zoals de LWAOW) een uitzondering komt op deze certificeringsplicht.

Een gemis in de wet, vinden wij, is dat er geen inhoudelijke kaders worden gegeven aan het bevoegd gezag over de keuzes voor behoud, opgraven of vrijgeven van gebieden met archeologische waarde. Ook missen we kwaliteitseisen voor advisering en bureauonderzoek. Daar blijven wij ons sterk voor maken.

Het gemis aan inhoudelijke kaders werkt door in de nu in voorbereiding zijnde omgevingswet. We hebben hierop gewezen bij de internetconsultatie voor de AMvB bij deze wet en het daarna ook nog in een brief aan de vaste Kamercommissie OCW kenbaar gemaakt. Tot nu toe krijgen we hier weinig gehoor voor. We zullen er op blijven wijzen.

In het kader van de wet en regelgeving hebben we informatie gegeven voor de Erfgoedmonitor, hebben we meegewerkt aan de actualisering van de handreiking voor gemeenten "De kracht van vrijwilligers" en zijn we betrokken bij het overleg over de realisering van Archis 3.0. In september vond het periodieke overleg RCE-AWN plaats, waarbij vanaf nu ook de Archeologische Vereniging Limburg gaat deelnemen.

1.2.2 de Nieuwe Kerk in Delft

Waartoe het ontbreken van inhoudelijke kaders kan leiden, laat de Nieuwe Kerk in Delft zien. De eigenaar van de kerk, de Protestantse Gemeente Delft, wil een grote evenementenkelder aanleggen, deels onder en deels buiten de kerk. De gemeente Delft heeft daar een omgevingsvergunning voor verleend. Bij de aanleg gaat een groot aantal graven verloren, uit de 14e tot begin 19e eeuw. Het door de gemeente goedgekeurde Programma van Eisen, zoals vereist wordt in de omgevingsvergunning, voorziet in een zeer beperkt archeologisch onderzoek. Volgens ons en vele deskundigen is dat volstrekt onvoldoende voor een dergelijke hoogwaardige locatie.

De AWN-afdeling Den Haag e.o. heeft samen met de Oudheidkundige Werkgemeenschap Delft (OWD) een zienswijze ingediend, daarna bezwaar gemaakt en vervolgens beroep aangetekend bij de rechtbank. De rechtbank verklaarde begin dit jaar het beroep ongegrond. De rechtbank heeft daarbij alleen beoordeeld of de gemeente een belangenafweging heeft gemaakt en heeft niet gekeken naar de inhoud en onderbouwing daarvan. Omdat wij vinden dat het besluit van de gemeente onvoldoende is gemotiveerd, zijn we samen met de OWD in hoger beroep gegaan bij de Raad van State. De uitspraak van de Raad van State moet nog komen.

Gezien het belang van deze zaak heeft het landelijk bestuur het voortouw genomen bij dit hoger beroep. De zaak heeft veel publiciteit gekregen en we hebben veel steun gekregen van archeologen. Een door hen opgezette e-mail-petitie kreeg ruim 2500 steunbetuigingen. De uitspraak in deze zaak wordt van groot belang voor de jurisprudentie. We komen hier in 2017 zeker op terug.

1.2.3 metaaldetectie

In de AMvB bij de Erfgoedwet zou voor metaaldetectie een vrijstelling van de certificeringsplicht komen. Volgens de conceptversie AMvB zou het uitgraven van vondsten echter verboden blijven op alle terreinen met een archeologische waarde. Als AWN hebben we eind 2015 de minister en in cc ook de Eerste en Tweede Kamer een voorstel gedaan voor een beter passende regeling. Dit werd daarna gesteund door De Detector-Amateur (DDA) en de Coinhunter. Dat heeft gewerkt.

Met het ingaan van de Erfgoedwet werd de door ons bepleitte regeling van kracht. Metaaldetectie wordt tot 30 cm toegestaan, met uitzonderingen voor archeologische monumenten, opgravingsterreinen en bij een gemeentelijk verbod. Zaak is nu wel dat alle vondsten ook worden gemeld.

Op 2 september 2016 is breed overleg (RCE, AWN, DDA, PAN e.a.) gevoerd om dit te bereiken. Hierbij kwamen met name de volgende vragen aan de orde:

- hoe verspreiden we de informatie m.b.t. metaaldetectieregels?
- welke vondsten moeten wel of niet worden gemeld?
- waar en hoe registreren we de relevante vondsten?

Besloten werd tot het instellen van twee werkgroepen:

1) vondsten: wat en waar te melden?

2) belanghebbenden: wie zijn het en hoe bereiken we ze?

Namens de AWN nam Anton Cruysheer plaats in werkgroep 1 en Tonnie van de Rijdt in werkgroep 2.

*detector-amateurs bij Noordhorn (Gr.)
(foto: afd. 01)*

Op 22 november 2016 kwamen beide werkgroepen (gezamenlijk) bijeen. In een interessante bijeenkomst passeerden vele elementen de revue, zonder al tot concrete beslissingen of uitvoerbare ideeën te komen.

De volgende vervolg-acties werden afgesproken:

- het verzamelen van artikelen over de nieuwe Erfgoedwet in detector-bladen en Westerheem.
- het door archeologen in bladen van detectoramateurs publiceren wat archeologen doen met amateur-vondsten,
- het communiceren van de uitkomsten van deze bijeenkomst met de achterban en
- het geven van voorlichting over PAN en de nieuwe Erfgoedwet op zoekdagen van detectoramateurs, met de bedoeling deze vragen in de eigen achterban te bespreken en op een volgend overleg de resultaten daarvan te delen.

1.2.4 jaarlijks overleg met CGA, VOiA en NVAO

Dit overleg vindt in principe eenmaal per jaar plaats, maar is vorig jaar (2015) niet gevoerd vanwege de reeds vele overleggen over de invulling van de eisen voor certificering. Dit jaar dus wel. De punten van overleg waren:

- samenwerkingsovereenkomsten en modelovereenkomsten; er is geen behoefte aan aanpassingen op basis van de nieuwe wetgeving en certificeringseisen. De voorwaarden voor inzet van vrijwilligers volgens de certificeringseisen zijn conform de afspraken in de overeenkomsten,
- een oproepsysteem voor meewerken met bedrijven. De voorgestelde app bleek niet goed implementeerbaar; het zoeken naar werkbare oplossingen gaat door,
- wat bedrijven kunnen en willen bijdragen aan de educatie van vrijwilligers. De bereidheid is er en dat verwachten we later ook in de praktijk te zien.

Bij dit overleg is de Archeologische Vereniging Limburg (AVL) vanaf dit jaar ook deelnemer.

1.2.5 Groot Reuvens Overleg

Het Groot Reuvens Overleg is een platform voor het archeologische veld. Het overleg vindt twee- tot driemaal per jaar plaats. Dit jaar waren de hoofdonderwerpen:

- één kernachtige boodschap voor het (maatschappelijk) belang van archeologie (die éne zin is nog niet gevonden),
- een betere gezamenlijke politieke lobby en de nadere invulling van het door OCW ingestelde Archeologiefonds.

Als AWN zijn we met twee personen in dit overleg aanwezig: Isabelle van der Velde is namens de AWN lid van het Reuvensbestuur en Tonnie van de Rijdt.

1.2.6 ArcheoHotspots

De eerste fase van het project is in mei 2016 afgesloten. Van de eerste zes geplande hotspots draaiden er al vier (Amsterdam, Den Bosch, Eindhoven en Utrecht), werd nummer vijf (Nijmegen) in juli geopend en de zesde (Arnhem) in oktober.

We zijn als AWN kernpartner voor dit project en als zodanig lid van de Stuurgroep (Tonnie van de Rijdt en Henk Hegeman). We zijn mede subsidieontvanger: de subsidie vanuit het VSBfonds is door ons aangevraagd en aan ons toegekend.

We hebben een groot aandeel gehad bij de evaluatie en rapportage van de eerste fase. Dat geldt ook voor de voorbereiding van de tweede fase. Opnieuw waren wij aanvrager en ontvanger van de subsidie uit het VSBfonds. Daarmee kon de tweede fase in september van start gaan. De doelen daarvoor waren (en zijn) de bestaande zes hotspots te continueren en negen nieuwe vaste hotspots, een mobiele hotspot en pop-up-spots te realiseren, inclusief een blijvende organisatie hiervoor.

De rol van de betrokken AWN-afdeling verschilt per hotspot. Actieve betrokkenheid is een voorwaarde, maar het is aan de afdeling zelf dat concreet in te vullen. We houden landelijk wel de vinger aan de pols en stimuleren die betrokkenheid. ArcheoHotspots zijn namelijk van groot belang voor het uitdragen van kennis en het vergroten van publieke betrokkenheid. Het is tevens een goed instrument om nieuwe vrijwilligers aan te trekken, voor wie we een AWN-lidmaatschap aantrekkelijk moeten maken.

1.2.7 Nationale Archeologie Dagen

Dit publieksevenement vond voor het eerst plaats in 2015, toen als een pilot in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. Voor 2016 werd de pilot uitgebreid naar Noord-Brabant en Limburg en deden ook Zeeland en Gelderland beperkt mee.

Er is door AWN-afdelingen en lokale werkgroepen op grote schaal en met veel enthousiasme aan deze Archeologie Dagen meegedaan. Zie daarvoor het Jaaroverzicht 2016.

Ook in dit project zijn wij kernpartner en hebben we een subsidieaanvraag voor extra gelden van het Fonds voor Cultuurparticipatie mee ondersteund. Door die extra subsidie konden we een AWN-adviseur aanstellen voor dit project (Gerti de Koeijer, tevens lid van de werkgroep PR&C). Zij heeft de afdelingen bij de organisatie van deze dagen ondersteund, onder andere via een Nieuwsbrief en ook via contacten met afdelingen. Daarbij heeft zij een eerste opzet voor een Inspiratieboek gemaakt. Dat zal, aan de hand van interviews met afdelingen, verder vorm krijgen en daarna beschikbaar komen voor alle afdelingen.

1.2.8 samenwerking met de LOI

Reeds in 2014 zijn de eerste contacten met de LOI gelegd. De LOI wilde een cursus archeologie gaan ontwikkelen en vroeg onze medewerking. Het heeft daarna het nodige aan tijd en overleg gekost om tot een goede afbakening van leerdoelen en inhoud te komen. Dit jaar kwam het eerste deel van de cursus beschikbaar, een Introductie in de Archeologie.

Dankzij onze inbreng bij de ontwikkeling krijgen AWN-leden 10% korting bij inschrijving voor deze cursus en hebben we afspraken gemaakt over het gebruik van cursusmateriaal voor onze eigen basiscursus.

De LOI-cursus en onze basiscursus vullen elkaar goed aan. In onze basiscursus ligt het accent op praktische kennis en uitvoering van het archeologische proces. De LOI-cursus biedt de meer algemene en theoretische kennis.

Alle afdelingen, die een basiscursus aanbieden, krijgen een uitdraai van de hoofdstukteksten. Zij kunnen dan zelf bekijken welke onderdelen ze voor hun deelnemers willen gebruiken en die dan zelf voor de deelnemers kopiëren. De LOI-teksten mogen niet digitaal worden verspreid.

1.3 de algemene ledenvergadering 2016

In 2016 werd de Algemene LedenVergadering op 9 april in Eindhoven gehouden, bijgewoond door 71 leden. Het welkomstwoord werd gesproken door wethouder mevrouw Mary-Ann Scheurs, die aangaf trots te zijn op het Erfgoedhuis in Eindhoven en de vele vrijwilligers die een bijdrage leveren. Vervolgens was het tijd voor de ALV waarin werd stilgestaan bij het overlijden van drie AWN-leden: Henk van Herwijnen, Dirk van der Kaaij en Christ van Terheijden.

In de vergadering waren de belangrijkste onderwerpen:

- het 65-jarig bestaan van de AWN in 2016.
- het verslag van de voorgaande (64e) ALV werd zonder wijzigingen aangenomen.
- het jaarverslag van het bestuur en de bestuurlijke werkgroepen leidden niet tot commentaar.
- het bestuursbeleid, zowel aanvullend voor 2016-2017 als voor de periode 2017-2021, werd toegelicht, waarbij behalve de inhoud (missie, uitvoering, activiteiten) ook de te volgen procedure aan de orde kwam. Op een enkele kanttekening na werden de voorstellen voor inhoud en procedure overgenomen door de vergadering.
- het financiële beleid werd toegelicht, waarbij duidelijk werd dat er dankzij een ontvangen legaat zwarte cijfers konden worden geschreven, maar dat de 'onderstroom' wat roder was. Met medeneming van een aantal opmerkingen en enkele kleine correcties werd de afgelegde verantwoording door de vergadering geaccepteerd.
- na een toelichting op de begroting door de penningmeester wordt deze aangenomen (de begroting).
- zie 1.1 voor de verkiezing van de bestuursleden
- voor de 66e ALV wordt een datum geprikt (8 april 2017), een locatie is er nog niet.

Bij het middagprogramma kon worden gekozen uit een rondleiding met toelichting door het Erfgoedhuis, een stadswandeling met Nico Arts, de gemeentelijke archeoloog, en een bezoek aan het prehistorisch dorp Eindhoven.

Voor een uitgebreide weergave van de 65e ALV zij verwezen naar het verslag daarvan.

1.4 de Afgevaardigdendag 2016

In 2016 werd de Afgevaardigdendag op 12 november in Amersfoort gehouden, bijgewoond door 38 afgevaardigden, 11 bestuursleden en 3 externe genodigden: Leonard de Wit, (RCE, gastheer), Jaap Kool (arbitrage-instituut) en Toine Maas (Matrijs). Leonard de Wit heet iedereen welkom en stipt het belang van de AWN aan, met name m.b.t. de Erfgoedwet en de belangenbehartiging van de archeologie. In haar voorwoord haakt Tonnie van de Rijdt hierop in door aan te geven dat in het beleidsplan een en ander uitgebreid nader vorm wordt gegeven.

In de vergadering komen achtereenvolgens aan de orde:

- de introductie van de nieuwe secretaris (Henk Kluitenberg) en de nieuwe notuliste (Louise Olerud).
- het verslag van de Afgevaardigdendag 2015 wordt goedgekeurd.
- het concept Beleidsplan 2017-2021 wordt uitgebreid besproken, waarbij diverse constructieve suggesties worden gedaan, besloten wordt een kascontrolecommissie in te stellen en waardering wordt uitgesproken voor het concept dat er ligt.
- het samengaan van Westerheem en Archeobrief tot Archeologie in Nederland + AWN Magazine wordt toegelicht door William ten Brink (bestuur) en Toine Maas (Matrijs), zowel m.b.t. de opzet en de inhoud als m.b.t. de samenwerkingsvorm AWN-Matrijs. Naast enthousiasme is er ook sprake van enige scepsis en weemoed, waar het het afscheid van Westerheem betreft. De door het bestuur gevolgde besluitvormingsprocedure ondervindt kritiek maar ook begrip.
- het overzetten van de AWN-website naar een modernere server wordt door Paul Flos uitgelegd.
- gastspreker Jaap Kool licht zijn arbitrage-instituut Arbitrach toe, dat er is om buiten de reguliere rechtspraak om oplossingen te vinden voor problemen m.b.t. archeologisch erfgoed.
- vervolgens presenteren zes afdelingen enkele uitingvormen: Hilde van Wensveen (afd. 8) 'Terra Nigra', Menno de Boer (afd. 3) 'Grondspoor', Fred van den Beemt (afd. 1) hun ledenwervings-mail, Ellen van der Steen (afd. 23) 'AVPK-actueel', Cor Westra (afd. 11) 'Grondig Bekeken' en Jaap van Rossum (afd. 9) 'Poldergeest'.
- een toelichting op de samenwerking met de LOI en een korte rondvraag vormden de aanloop naar de aansluitende borrel.

Voor een uitgebreide weergave van de Afgevaardigdendag 2016 zij verwezen naar het verslag daarvan.

2 verslag van de landelijke werkgroepen

2.0 overzicht van de landelijke werkgroepen

Als AWN kennen we twee typen landelijke werkgroepen:

- de bestuurlijke werkgroepen, die aan het landelijk bestuur zijn gelieerd (met een bestuurslid als trekker en eerstverantwoordelijke). Deze werkgroepen voeren mee het landelijke beleidsplan uit en krijgen daarvoor ook jaarlijks een budget.
- landelijke themagroepen, zoals de LWAOW en de in 2016 opgestarte Conflictarcheologie. Deze kunnen op initiatief van leden worden gestart. Zij krijgen eventueel een startbijdrage, maar functioneren verder op eigen kracht. Ze zijn niet persé in het landelijk bestuur vertegenwoordigd.

Landelijke werkgroepen hebben voor- en nadelen. Een voordeel van een landelijke werkgroep is de bundeling van kennis en kunde over een bepaald onderwerp of thema over een groot geografisch gebied, preferabel heel Nederland. Een nadeel wordt gevormd door communicatie en samenzijn. Het eerste kan tegenwoordig goed worden ondervangen (internet), maar samenzijn blijft belangrijk: visuele interactie en snelle uitwisseling van gedachten en ideeën komen de kwaliteit en snelheid van planvorming en uitvoering ten goede.

Ondanks dat het samenzijn veelal tot een minimum beperkt moest blijven, hebben de landelijke werkgroepen ook in 2016 prima werk verricht; de ene werkgroep wellicht iets minder, de andere mogelijk wat meer. Ook de bezetting van de werkgroepen - *het blijft ook bij de AWN lastig om overal vrijwilligers voor te vinden* - heeft een goede inzet toch niet in de weg gestaan.

De AWN kende in 2016 dezelfde landelijke werkgroepen als in 2015, met dien verstande dat werd besloten om Deskundigheidsbevordering en Veldwerkeducatie onder de verantwoordelijkheid van één landelijk bestuurslid samen te nemen tot Educatie Vrijwilligers (zie ook bij 'bestuurssamenstelling', 1.1).

Van elk van de bestuurlijke werkgroepen

- Jeugd en Erfgoededucatie,
- Belangenbehartiging,
- Public Relations & Communicatie,
- Educatie Vrijwilligers,
- Bijzondere Projecten en
- LWAOW

en van de hoofdredactie van Westerheem volgt hierna een verslag van de plannen voor en activiteiten in 2016.

Niet onvermeld mag blijven dat in de tweede helft van 2016 vanuit brede AWN-initiatieven de basis is gelegd voor een nieuwe landelijke themagroep 'Conflictarcheologie'. In het jaarverslag 2017 wordt hierover ongetwijfeld meer vermeld. Zie ook het verslag van 'Bijzondere projecten' (2.5).

2.1 Jeugd en Erfgoededucatie

In 2016 is voornamelijk gewerkt aan het beleidsplan van de werkgroep. Met het schrijven van het plan wil de werkgroep haar producten een duidelijke identiteit en bekendheid geven. De visie van de werkgroep is het stimuleren van programma's voor en door jongeren, jongeren kennis laten verwerven op historisch en archeologisch gebied en helpen de lokale en regionale historie verder in kaart te brengen.

Binnen deze visie werden diverse activiteiten ontwikkeld, zoals:

- een informatiedag educatie te Arnhem op 27 februari 2016. Naar aanleiding van deze dag is er verzocht om meer van dergelijke dagen te organiseren.
- op 4 juni 2016 was er in museumpark Oriëntalis (Heilig Landstichting) de mogelijkheid om kennis te maken met het ontwikkelde lesmateriaal. Daar is enthousiast gebruik van gemaakt.

- op een prachtig zonnige woensdagmiddag, 14 september 2016, is een zeer geslaagde archeologie-workshop gerealiseerd in De Steeg (gemeente Rheden). Ondanks de hoge temperatuur kwamen veel inwoners van de gemeente, en dan vooral kinderen, een kijkje nemen, maar ook actief deelnemen.

Er werd enthousiast geplakt, gepuzzeld en buiten in het zand gegraven. Zeker iets om te herhalen.

jeugdig enthousiasme in De Steeg (foto: WG)

De activiteiten worden enthousiast ontvangen. Scholen tonen belangstelling, studenten leveren prachtige werkstukken en veel lesmateriaal. Daarnaast is de maatschappelijke stage, de MAS, een van de trajecten, die vanuit de werkgroep is geïnitieerd.

Bij het realiseren van de werkgroepvisie werd vaak samengewerkt met de NJBG (Nederlands Jeugd Bond voor Geschiedenis), zoals bijvoorbeeld met hun werkgroep WEA (werkgroep voor experimentele archeologie). Hun activiteiten, zoals experimentele archeologische zomerkampen of weekenden, graafkampen en excursies, sluiten aan op de visie van onze werkgroep.

Om nog meer jongeren bij de AWN te betrekken moet nog veel werk worden verricht. Daarom is het afgelopen jaar naast de reeds gemelde activiteiten ook gewerkt aan het beleidsplan. Dit beleidsplan is voltooid en daarmee heeft de werkgroep haar doelen voor 2016 bereikt.

De ambities voor 2017 - kennisoverdracht, stimuleren van educatieve programma's en jongereneducatie - kunnen worden bereikt door:

- het organiseren van een educatieve materialendag met als doel een kennismaking met archeologisch materialen en objecten, zoals, aardewerk, hout, bot, metaal e.d.
- samenwerking met diverse musea die dergelijke colleges verzorgen.
- contacten te leggen met museum en jeugduniversiteit waarbij experts vertellen over hun favoriete onderwerpen.

Ook willen we de NJBG nog meer zichtbaar maken binnen de AWN.

2.2 Belangenbehartiging

Voor 2016 waren vier speerpunten geformuleerd:

- 1) aandacht voor de wet- en regelgeving, relevant voor de archeologie,
- 2) aandacht voor cursussen en educatie,
- 3) het aangaan/onderhouden van netwerken rondom archeologie en gemeenten,
- 4) het meer inzetten van de media.

Hieraan werd door o.a. de volgende activiteiten inhoud gegeven:

- advisering aan de afdelingen m.b.t. regelgeving in de archeologie (met name in het voorjaar),
- het door de werkgroep indienen van een zienswijze m.b.t. de Structuurvisie Ondergrond,
- het creëren van publiciteit (met brief) m.b.t. belangenbehartiging AWN in gemeente Harderwijk,
- het licht doen zien aan een eigen Nieuwsbrief met publicatie in Westerheem en met name:

- de organisatie (door het kernteam: Paul van Wijk/Jan Boes) van de **landelijke studiedag Belangenbehartiging** op 3 september 2016 in Houten met de werkgroep "Leen de Keijzer" als gastheer:

Na de opening door voorzitter Paul van Wijk kwam de samenwerking tussen de AWN en de gemeente Almere aan de orde. Mede t.g.v. onze belangenbehartiging werd het percentage vrijgegeven grondgebied van 75 teruggebracht naar 35.

Wouter Smith van de archeologische dienst Almere gaf hierbij toelichting op vondsten en beleid.

Na de lunch werd door Dick Bakkenes een toelichting gegeven op de situatie rond de Nieuwe Kerk in Delft, waar een multifunctionele kelder zou moeten worden gerealiseerd. Hierbij zou een groot aantal graven moeten worden verwijderd, waarvoor naar onze mening het geplande archeologisch onderzoek volstrekt onvoldoende is (zie 1.2.2 voor meer informatie).

Vervolgens reikte Pierre van Grinsven een stappenplan aan, waarmee AWN-vrijwilligers in hun omgeving kunnen bewaken of een gemeente archeologische belangen zou kunnen schaden bij door hen in te zetten ontwikkelingen. In een levendige discussie kwamen daarna nog diverse ideeën voorbij.

bijeenkomst in Houten (foto: Paul van Wijk)

Gecontinueerd wordt het bij de AWN-afdelingen meer aandacht wekken (en aandacht houden) voor belangenbehartiging via de diverse AWN-kanalen. Belangenbehartiging moet "tussen de oren" gaan zitten. Daarnaast staan ondersteuning en uitvoering van het AWN-beleid, zoals opgenomen in het concept-beleidsplan 2017-2021, centraal.

Op 31 december 2016 bestond de werkgroep Belangenbehartiging uit: Paul van Wijk (voorzitter), Pierre van Grinsven, Henk Stuurman, Jan Boes en Willem Meulman. Afscheid werd in 2016 genomen van Jaap Kool (andere werkzaamheden: arbitrage-stichting m.b.t. archeologie) en Channa Cohen Stuart (als beoogd opvolger van Ruud Raats a.i. opgenomen in het landelijk bestuur). Aan beiden: onze dank voor hun inzet.

2.3 Public Relations & Communicatie

De doelstellingen voor 2016 waren:

- ledenwerving,
- het technisch in orde brengen van de website,
- de eerste aanzet maken voor het helpen van de afdelingen om de afdelingswebsites over te zetten (indien daar behoefte aan zou zijn),
- de inhoud van de website aanpakken en
- het uitbreiden van het PR-materiaal (banners voor de afdelingen, goodies).

De focus kwam in 2016 te liggen op de website-activiteiten. Het verbeteren van de website en het omzetten van de techniek achter de site naar een nieuw systeem (op een nieuwe locatie) kostten veel meer tijd en moeite dan was verwacht. De beide webbeheerders van de werkgroep hebben een voltijd baan en dat impliceert dat de werkzaamheden voor de AWN vooral in de avonden moesten worden uitgevoerd. Daarnaast is de specifieke kennis bij de afdelingen (noodzakelijk om de afdelingssites over te zetten) slechts beperkt aanwezig en was hierbij veel ondersteuning nodig. Al met al moest de streefdatum voor de overgang naar de nieuwe hosting naar 2017 worden verplaatst (naar 1 februari).

Ledenwerving blijkt en blijft lastig. Daarvoor is veel tijd en inzet nodig. Een oproep voor een extra werkgroep, dat deze taak op zich zou moeten hebben genomen, heeft helaas niet tot een resultaat geleid.

Over het algemeen stonden de PR-activiteiten in 2016 op een (te) laag pitje. Van een van de leden van de werkgroep werd afscheid genomen, de voorzitter beschikte in verband met een nieuwe baan tijdelijk over minder tijd voor AWN-activiteiten en pogingen om nieuwe werkgroepleden te werven waren niet succesvol. Desondanks heeft de werkgroep toch kunnen participeren in enkele PR- en ledenwerfacties.

Voor 2017 werden de volgende ambities geformuleerd:

- de nieuwe site draaiend krijgen op de nieuwe hosting,
 - specifieke ondersteuning voor de nieuwe verenigingsbladen (Archeologie in Nederland en het AWN Magazine) via de website,
 - afronden van het mediaplan,
 - aanschaf van nieuwe goodies,
 - uitbreiden van de werkgroep met minimaal één persoon en
 - het samenstellen van een vast PR-team dat de landelijke PR-stand kan bemannen.
- Hiervoor wordt een (budgettair) beroep gedaan op het landelijk bestuur en aan de afdelingen gevraagd om goede samenwerking.

de werkgroep op werkbezoek bij de ArcheoHotspot in Den Bosch op 11 september 2016 (foto: WG PR&C)

De werkgroep PR&C bestond in 2016 uit Paul Flos (voorzitter), Gerti de Koeijer, Matthijs Poelmans en Jeroen Hoekstra. We hebben afscheid genomen van Charlotte Visser en werden bij tijd en wijle met raad en daad bijgestaan door twee "part-timers", Isabelle van der Velde en Henk Hegeman.

2.4 Educatie Vrijwilligers

De **deskundigheidsbevordering** werd vorm gegeven door tijdens het Romeinenfestival in Nijmegen een Veldpracticum Romeins Landmeten te geven. Daarnaast werd in het kader van haar bouwhistorie-activiteiten een bijzondere excursie gefaciliteerd: vóórdat de restauratie-activiteiten op het Binnenhof in 's Gravenhage zouden losbarsten, zijn deelnemers rondgeleid in ruimten die meestal niet toegankelijk zijn.

De **veldwerkeducatie** heeft in 2016 invulling gekregen in de vorm van drie graafweken, alle drie in Duitsland. Een gepland tweeweeks onderzoek door AWN-vrijwilligers bij Bovenkarspel (Westfriesland) ging op het laatste moment helaas niet door. Op uitnodiging van de archeoloog ter plaatse, Michiel Bartels, zou de AWN de vrije hand krijgen om te oefenen tijdens de 'bouwvak'-vakantie. Echter, de projectontwikkelaar gaf begin juni aan al op 1 juli te gaan heien, waardoor wij niet meer in staat waren om een senior AWN-coördinator te regelen. Jammer.

Onder coördinatie van Henk Rebel hebben 27 AWN-ers zich bij een drietal opgravingen in Duitsland gelukkig op hun hobby kunnen uitleven. Het ging om de volgende locaties:

Visbek (10 juli t/m 5 augustus 2016)

Vier weken lang mochten groepjes van drie of vier AWN-leden hier aan het werk (onder leiding van Michael Wesemann. Er schreven dertien leden voor deze opgraving in, waarvan er acht ook al in 2015 in Visbek actief waren. Op deze plek hebben ongeveer 1000 jaar geleden boerderijen gestaan.

paalsporen van boerderijen in Visbek (foto: Ger Roosjen)

Euskirchen (28 augustus t/m 2 september 2016)

Voor de vierde keer in drie jaar kon een groep AWN-vrijwilligers aan de slag op een gebied waar de deelstaat Noordrijn-Westfalen 205 hectare tot industrieel gebied ontwikkelt. Hier vond men de afgelopen jaren twee nederzettingen van de urnenveldencultuur en Romeinse graven. De taken voor de AWN-ers bestonden dit keer o.a. uit het couperen en schoonmaken van vlakken en het fotograferen, inmeten en tekenen van vondsten in het profiel. Er werden sporen gevonden van bewoning uit brons- en ijzertijd.

Haltern (4 t/m 10 september 2016)

Bij Haltern wordt al lang gegraven (proefsleuven) op de plek van een vroegere (van ca. 5 vóór tot 17 ná Chr.) Romeinse legerplaats. Hier zal nu een archeologisch park ontstaan. In 2016 is een deel van de verdedigingswand van het legerkamp gereconstrueerd. Direct hierna mocht een groep van acht AWN-vrijwilligers aan de slag. Gezien de vondsten bleek er gegraven te worden in een hoek waar waarschijnlijk een smederij had gestaan. Er werden veel sintels gevonden, enkele kleine ijzeren halfproducten, speelsteentjes, een Keltisch muntje en Romeins gedraaid aardewerk.

2.5 Bijzondere Projecten

Bij de opening van de Nationale Archeologie Dagen (NAD) 2016 werd de aftrap gegeven voor het project "*Hernieuwd onderzoek naar Castellum de Brittenburg*". Dit gebeurde met het verwelkomen van de Romeinse bevelhebber door de wethouder van Katwijk. Hij kwam aan in een Romeinse galjoen in de haven aldaar. Deze bevelhebber gaat op zoek naar de resten van het verloren gewaande castellum.

Dit project valt binnen de Erfgoedlijn DE LIMES in Zuid-Holland en omvat sub-bottom-profilering via 3D-zeebodemonderzoek, boren naar de zuid-oever van de Rijn, duiken door de LWAOW, het uitgeven van een publieksboek, etc. Het voor het plan benodigde budget werd toegezegd door de provincie Zuid-Holland en er kon een aanvang met het project worden gemaakt.

Het drietal Tom Buitendorp (onderzoeker/schrijver), Joost Vorst (adviseur/expert) en Henk Hegeman (project-coördinator) ging hiermee aan de slag.

bij het Brittenburg-project zal er veel onder water gewerkt moeten worden (foto: LWAOW)

In een breder werkgroepverband is in 2016 het project "*Conflictarcheologie op de Kaart*" gestart en echt van de grond gekomen. In doelstelling en naamgeving is gekozen voor 'conflictarcheologie' (naast bijvoorbeeld slagveldarcheologie), omdat dit het best aansluit bij de internationale wetenschappelijke terminologie en omdat we ons geen beperkingen wilden opleggen. Enerzijds beperkingen m.b.t. de inhoud (wat wel, wat niet), anderzijds m.b.t. de betrokkenheid van de afdelingen (lokale interesses meenemen). Het doel was en is om een zo breed mogelijk landelijk platform te zijn/worden.

Een jaarverslag over een voorbij jaar (2016) eindigt met een globale aanzet naar de activiteiten in het volgende jaar (2017). Onze plannen en ambities zijn:

- met betrekking tot **Brittenburg**: het in overleg met derden (RAAP, Universiteit van Gent, LWAOW, etc.) realiseren van de in het projectplan opgenomen activiteiten en het publieksgericht uitvoeren hiervan door op diverse manieren in de publiciteit te treden.
- met betrekking tot **Conflictarcheologie**: het naar een structureel landelijk werkgroepniveau tillen van het project. Plannen hiervoor omvatten o.a. een nationale studiedag (gepland op 22 april 2017). De werkgroepleden in 2016 waren Fred van den Beemt, Jeroen Bolhuis, William ten Brink, Channa Cohen Stuart, Henk Hegeman en Jobbe Wijnen.

2.6 LWAOW

Het jaar 2016 werd ingegaan met doelstellingen om meer publiciteit voor de activiteiten van de LWAOW te genereren en om de aandacht voor de Basiscursus Maritieme Archeologie te vergroten. Dit laatste wilden wij met name onder de aandacht brengen van de hogescholen en universiteiten met opleidingen archeologie. Ook streefden wij naar een betere interne organisatie en een nieuwe verdeling van taken binnen het bestuur, eventueel met uitbreiding van het aantal bestuursleden.

De doelstellingen werden geconcretiseerd door diverse activiteiten, waaronder:

- een "Heidag" met medewerking van twee specialisten in communicatie,
- het (samen met derden) organiseren van de tentoonstelling Duikvaker 2016 (68 bezoekers),
- de uitgifte van zes LWAOW-Nieuwsbrieven in 2016,
- het houden van onze Schervendag (58 deelnemers),
- het organiseren van een excursies naar de Kogge in Lelystad (met 30 deelnemers),
- het organiseren van een basiscursus Maritieme Archeologie met meer dan 20 deelnemers.

bezoek aan de IJsselkogge (foto: F. Riemersma)

Voorts werd met Saxion overlegd over samenwerking bij de opleiding onderwaterarcheologie en was de LWAOW mede-organisator van en deelnemer aan het op 18 november bij de RCE gehouden symposium "Vrijwilligers in de onderwaterarcheologie".

Wij sloten 2016 af met enkele doelstellingen voor 2017:

- een AMvB voor de maritieme archeologie, vergelijkbaar met de voor de detectorgroep bereikte AMvB.
 - het bij de overheid duidelijker naar voren brengen dat wij goede archeologisch opgeleide duikers hebben, die internationaal erkende NAS-certificaten hebben behaald,
 - het actief meewerken aan overleg tussen de RCE en diverse groepen amateurduikers, o.a over de Erfgoedwet, de Arbo-wetgeving inzake het duiken en de Wet Werken onder overdruk (= duiken).
- Daarbij verwachten wij de steun van het landelijk bestuur van de AWN, teneinde een goed onderbouwd verzoek aan de minister van OCW te kunnen doen toekomen voor een betere AMvB voor de maritieme archeologie. Deze steun werd ons al toegezegd.

2.7 Westerheem

Ook in 2016 werden weer 6 nummers van Westerheem uitgebracht met in totaal 368 pagina's aan artikelen, columns en informatie. Aan het begin van het jaar wisten we nog niet dat de 65e jaargang ook de laatste jaargang zou worden. Het jaar werd ingegaan met de uitdaging om de kwaliteit nog verder te verbeteren en de aantrekkelijkheid voor een groeiende doelgroep te verhogen, al zou dat wel moeten tegen een decor van fors krimpende budgetten. Opties moesten derhalve worden overwogen. Dit ging echter niet ten koste van de kwaliteit van Westerheem, de "eminentie onder de archeologiebladen".

In maar liefst 24 uitgebreide, verrassende en soms zelfs spraakmakende artikelen over de Nederlandse archeologie kwamen diverse opgravingen en onderzoeken aan de orde, variërend van 17e-eeuwse pispotten in Noord-Holland tot middeleeuwse veenontginningen in Zuidwest-Friesland. We sloten deze gedenkwaardige jaargang van ons vertrouwde blad waardig af met een maar liefst 80 pagina's dik nummer, voor het overgrote deel gewijd aan mooie en uiterst lezenswaardige artikelen vanuit onze jubilerende afdeling Zeeland.

de laatste Westerheem

Achter de schermen waren we samen met uitgeverij Matrijs inmiddels hard aan het werk om onze ambitieuze plannen voor twee nieuwe bladen, als het betere alternatief voor Westerheem en Archeobrief (Matrijs), handen en voeten te geven. Onze 'tweeling' **Archeologie in Nederland** en **AWN Magazine** zou bedoeld zijn voor alle lezers met een warm hart voor archeologie: vrijwilligers, professionals, mensen uit het archeologische bedrijfsleven, erfgoedinstellingen, onderwijs en onderzoek.

Onze ambitie was en bleef: het beste archeologieblad van Nederland maken.

Gelukkig hadden we een constructieve redactie, een kritische redactionele adviesraad en een bestuur dat op de benodigde momenten moeilijke maar goede besluiten durfde te nemen. Want we realiseerden ons terdege, dat Westerheem na 65 jaar met pensioen zou gaan en dat Matrijs afscheid van Archeobrief zou moeten nemen.

Vaak hebben we het afgelopen jaar moeten uitleggen dat Archeologie in Nederland geen voortzetting zou worden van Westerheem, ook niet van Archeobrief en ook geen fusie tussen beide bladen. We wilden het vanaf nummer 1 vooral *nóg* beter doen dan beide bladen.

De kwaliteitseisen die we voor Westerheem hanteerden, staan daarbij nog *wél* steeds overeind: verrassende artikelen die ertoe doen in de archeologie, maar ook aandacht voor de vereniging, de afdelingen en de leden.

*presentatie van AiN + AM op 12 november 2016 door Toine Maas (l)
en William ten Brink (r)
(foto Henk Kluitenberg)*

Archeologie in Nederland (AiN) geeft ons de mogelijkheid om die verrassende artikelen royaler en beter te presenteren, met bijvoorbeeld volop aandacht voor variatie, actualiteit en het grote belang van mooie illustraties voor duiding en een aantrekkelijke presentatie.

'Tweelingzusje' **AWN Magazine (AM)**, exclusief voor leden van de AWN, stelt - *meer dan in Westerheem mogelijk was* - de vereniging, de afdelingen en de leden centraal met bijdragen over mooie lokale en/of regionale projecten en leerzame, in elk geval lezenswaardige ervaringen van vrijwilligers.

Eind 2016 bestond de gecombineerde AWN/Matrijs-redactie uit William ten Brink (hoofdredacteur), Marjan Grinwis (eindredactie), Ria Berkvens, Jan Coenraads, Gerrit Groeneweg, Marijn Lockefeer, Toine Maas, Ilse Scholman en Jan Vredenberg.

We gaan beslist mooie jaren tegemoet! Met dank aan de vele mooie jaren Westerheem!

3. de jaarrekening

Het jaar 2016 sluit met een nadelig resultaat van € 26.425 (2015: € 81.736 voordelig). De mutatie is voornamelijk het gevolg van de in 2015 ontvangen slotuitkering betreffende een legaat. Kijken we verder naar de ontwikkelingen in de baten en de lasten, dan laten deze nog een aantal (grotere) verschuivingen zien. Een samenvatting hiervan in vergelijking met 2015 en de begroting 2016 is weergegeven in onderstaand overzicht.

Alle bedragen in euro's, afgerond op € 100	Resultaat 2015	Begroting 2016
Resultaat 2015 resp. Begroting 2016	81.700	(20.000)
Contributies	(3.700)	(3.600)
Projectsubsidies (excl. bijdragen Westerheem)	(13.900)	(2.200)
Verkoop publicaties en CD's	300	(500)
Giften	(96.900)	1.000
Bureau AWN (secretariaat en ledenadministratie)/ Administratiekosten	-	1.000
Bestuur	(600)	(3.700)
Bureaunkosten, drukwerk, bankkosten en porti	1.500	(400)
Contributies/abonnementen en verzekeringen	400	200
Kosten jaarvergadering, jaarverslag en afgevaardigdendag	1.200	(1.700)
Afdelingen	200	(100)
Kosten PR, website en legpenningen	(100)	200
Graafkampen	900	100
Deskundigheidsbevordering	1.600	2.000
Westerheem (incl. porti) minus bijdragen van derden	2.600	1.800
Rentebaten	(1.800)	(1.500)
Dotatie voorziening lustrum/afdelingen	200	1.000
Resultaat 2016 (negatief)	(26.400)	(26.400)

Toelichting

De opbrengsten uit contributies zijn in 2016 4% lager in vergelijking met 2015 en de begroting 2016 als gevolg van o.a. een daling van het aantal betalende leden. De contributie-inkomsten 2015 zelf vielen in dat jaar nog gunstiger uit door dubbel betaalde contributies.

De projectsubsidies bestaan uit een bijdrage van het VSBfonds (€ 20.000 voor de ontwikkeling van ArcheoHotSpots) en een bijdrage (€ 3.000) voor de Nationale Archeologie Dagen. Vorig jaar ontving de AWN een bijdrage van de RCE (€ 14.090 voor de totstandkoming van de handreiking "Archeologie voor gemeenten"); 50% van de subsidie (€ 5.000 toegekend door het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het ledenwerf-project, looptijd 2013-2015), een bijdrage (€ 3.500) voor de Nationale Archeologie Dagen en doorberekende kosten inzake de ArcheoHotSpots (€ 931).

Tegenover deze extra baten staan ook extra lasten; per saldo resteert er een tekort van € 2.238 (2015: een overschot van € 11.665 (met name gerelateerd aan de "handreiking"); begroot € 0). Het 2016-tekort kon in belangrijke mate worden gedekt door een in 2016 ontvangen gift van € 1.500.

De bestuurskosten zijn over 2016 uitgekomen net iets boven het toch al hoge niveau van 2015. Het absolute niveau is hoog door het grote aantal activiteiten en onderwerpen die spelen, waaronder de consultatie van alle afdelingen over het beleidsplan 2017-2021; het bestuur is daarnaast inmiddels weer compleet/op sterkte en vrijwel het hele jaar 2016 actief.

De bureaunkosten waren in 2015 hoog door kosten voor folders/posters en de verspreiding hiervan over afdelingen en instellingen.

De Afgevaardigdendag kon in 2015 niet bij de RCE plaatsvinden door verbouwingswerkzaamheden. Daardoor moest worden uitgeweken naar een commerciële verhuurder; dat bracht toen extra kosten met zich mee.

Vanwege het 65-jarig bestaan van de AWN is de jaarvergadering 2016 wat "aangekleed". Dat deed (ten opzichte van de begroting 2016) de kosten toenemen, ten opzichte van 2015 werd echter een besparing gerealiseerd op de kosten van het (glossy) activiteitenverslag, zodat ten opzichte van 2015 de kosten van de jaarvergadering gelijk bleven.

De kosten voor de AWN-website vallen ook dit jaar weer lager uit, door eigen redzaamheid. Daardoor konden de extra kosten voor de Reuvsdagen (ver weg in Heerlen) binnen de begrotingspost "Kosten PR" worden opgevangen.

De kosten voor graafkampen bestaan uit reiskostenvergoedingen, die de AWN vanaf 2015 verstrekt aan leden, die hun kennis en ervaring op peil houden op graafkampen die de AWN in het buitenland organiseert. 2015 bevatte nog de kosten en opbrengsten van het AWN-graafkamp in Dalfsen.

De per saldo aan deskundigheidsbevordering bestede kosten vallen dit jaar lager uit door een tijdelijke dip in het aantal activiteiten, dat door de werkgroep kon worden georganiseerd. Het 2015-resultaat werd daarnaast belast door de incidentele bijdragen in de productiekosten van een drietal publicaties (Zo word je Archeoloog; Archeologisch tekenen: middeleeuws keramiek en glas en Swoertje wroet in vroeger - de grafheuvel).

De kosten van Westerheem blijven binnen de begroting en zijn iets lager dan in 2015, hoewel het aantal gepubliceerde pagina's vrijwel gelijk was. Toen verscheen weliswaar het jubileumnummer van afdeling 1 "40 jaar afdeling Noord-Nederland" – 128 pagina's dik, maar ook een drietal relatief dure nummers van maar 48 pagina's. In 2016 verscheen ook een jubileumnummer (afdeling Zeeland met 80 pagina's), maar slechts één dunne (dure) Westerheem.

De rentebaten staan verder onder druk als gevolg van dalende rentevergoedingen. Deze zijn momenteel zelfs vrijwel nul.

Zoals afgesproken in eerdere ledenvergaderingen is het Roda-legaat (verantwoord in de exploitatie-rekeningen 2014, een voorschot, en 2015, de slotuitkering) in december 2016 ondergebracht in het AWN - Archeologiefonds. Deze steunstichting zal de AWN en haar afdelingen gaan ondersteunen. Voor o.a. publicaties en educatie-projecten kan een beroep worden gedaan op deze stichting.

Vanaf 2014 ontvangt de AWN geen rijkssubsidie meer. De gevolgen van de subsidie-beëindiging zijn in de jaren 2014-2015 nog opgevangen door een groot legaat. Voor de noodzakelijke financiële heroriëntatie kon de AWN daarom de nodige tijd uittrekken. Het forse verlies, gerapporteerd over 2016, is dan ook begroot en komt niet als een verrassing. Er zijn inmiddels maatregelen getroffen waarmee de exploitatie van de AWN vanaf 2018 weer zal sluiten.

Toelichting

Algemeen

De vereniging is opgericht op 6 september 1951, oorspronkelijk onder de naam Archeologische Werkgemeenschap voor Westelijk Nederland. Op 5 oktober 2011 werd de vereniging voortgezet onder de huidige naam.

De vereniging is aangegaan voor onbepaalde tijd en stelt zich ten doel het beschermen en behouden van het archeologisch erfgoed van Nederland en het bevorderen en beoefenen van de archeologie en haar hulpwetenschappen.

Deze jaarrekening is opgesteld, nog rekening houdend met de bepalingen van het "Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009 - 2012", omdat de vereniging tot en met 2012 een instellingssubsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (via het Fonds voor Cultuurparticipatie) ontving. Dit format is goed bruikbaar gebleken en dus gehandhaafd.

De AWN bestaat uit een landelijke organisatie en kent daarnaast een groot aantal afdelingen. Deze afdelingen hebben soms zelf een rechtspersoonlijkheid; in andere gevallen zijn afdelingen beter te kenschetsen als lokale werkgroepen, die haar werkzaamheden uitoefenen onder de paraplu van de landelijke organisatie.

De bezittingen en schulden van de AWN-afdelingen maken geen onderdeel uit van deze balans. De AWN, inclusief al haar afdelingen, heeft dan ook een groter eigen vermogen dan bijgaand is gepresenteerd. De baten en lasten van de afdelingen maken eveneens geen onderdeel uit van bijgaande exploitatierekening.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene reserve

Deze post is het samenstel van de exploitatiesaldi uit het verleden.

Bestemmingsfonds kampen

Dit betreft een uit de nalatenschap van mevrouw J.E. Noordenbos verkregen legaat. Door erflaatster is dit deel bestemd ten behoeve van de graafkampen van de AWN.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve afdelingen is gevormd voor de financiering van activiteiten van afdelingen, waarbij de doelstelling gericht is op ledenwerving. Door het bestuur wordt jaarlijks bepaald welke uitgaven/kosten ten behoeve van afdelingen ten laste van deze reserve kunnen komen.

De hoogte van de reserve is maximaal gelijk aan de betaalde retributies over het laatste boekjaar.

Voorzieningen

Door de algemene ledenvergadering is besloten om met ingang van het boekjaar 2001 een voorziening te treffen ten behoeve van lustrumvieringen van de vereniging en haar afdelingen. Het laatste AWN-jubileum is gevierd in 2011. De kosten bedroeg toen € 10.686. Dat bedrag is inmiddels voorzien. In 2016 is aan de voorziening dan ook € nihil toegevoegd.

Voor zover niet specifiek anders vermeld, worden de (overige) activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De resterende looptijd van de schulden is minder dan één jaar. De baten en lasten worden verwerkt in het jaar waaraan zij toe te rekenen zijn.

De AWN heeft geen personeel in dienst. Bestuurders ontvangen geen beloning.

<u>Balans op 31 december</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Activa:</u>	€	€
<u>Vlottende activa:</u>		
<u>Vorraden</u>	<u>P.M.</u>	<u>P.M.</u>
<u>Vorderingen:</u>		
Debiteuren	3.325	550
Overlopende activa	<u>622</u>	<u>2.077</u>
	<u>3.947</u>	<u>2.627</u>
<u>Liquide middelen</u>	<u>46.815</u>	<u>523.282</u>
<u>Totaal activa</u>	<u>50.762</u>	<u>525.909</u>
<u>Passiva:</u>		
<u>Eigen vermogen:</u>		
Algemene reserve	636	474.926
Bestemmingsfonds kampen	2.494	3.275
Bestemmingsreserve afdelingen	<u>17.154</u>	<u>17.154</u>
	<u>20.284</u>	<u>495.355</u>
Vorzieningen	<u>13.314</u>	<u>13.314</u>
Crediteuren	13.235	13.465
Overlopende passiva	<u>3.929</u>	<u>3.775</u>
	<u>17.164</u>	<u>17.240</u>
<u>Totaal passiva</u>	<u>50.762</u>	<u>525.909</u>

<u>Exploitatierkening</u>	<u>2016</u>	<u>2016</u> <u>Begroot</u>	<u>2015</u>
<u>Baten:</u>	€	€	€
Opbrengsten	88.253	96.000	93.561
Projectsubsidies	23.000	-	21.021
Giften	<u>2.010</u>	<u>1.000</u>	<u>98.921</u>
<u>Som der baten</u>	<u>113.263</u>	<u>97.000</u>	<u>213.503</u>
<u>Lasten:</u>			
<u>Beheerlasten:</u>			
Bureau AWN (secretariaat en ledenadministratie)	21.500	22.500	21.500
Materiële lasten	<u>23.544</u>	<u>18.700</u>	<u>25.554</u>
Totaal beheerlasten	<u>45.044</u>	<u>41.200</u>	<u>47.054</u>
<u>Activiteitenlasten:</u>			
Materiële lasten	30.449	31.100	31.096
Deskundigheidsbevordering	<u>65.207</u>	<u>47.200</u>	<u>56.466</u>
Totaal activiteitenlasten	<u>95.656</u>	<u>78.300</u>	<u>87.562</u>
<u>Som der lasten</u>	<u>140.700</u>	<u>119.500</u>	<u>134.616</u>
Exploitatieresultaat	(27.437)	(22.500)	78.887
Saldo rentebaten en -lasten	<u>1.012</u>	<u>2.500</u>	<u>2.849</u>
Per saldo rentebaten	<u>1.012</u>	<u>2.500</u>	<u>2.849</u>
<u>Resultaat</u>	<u>(26.425)</u>	<u>(20.000)</u>	<u>81.736</u>
Verdeling resultaat boekjaar:			
- Algemene reserve	(25.644)		82.411
- Bestemmingsfonds kampen	<u>(781)</u>		<u>(675)</u>
	<u>(26.425)</u>		<u>81.736</u>

<u>Toelichting balans</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
<u>Vorraden</u>		
Aan de voorraad cd's en boeken wordt geen waarde meer toegekend.		
Oude voorraden worden ingezet voor publiciteitsdoeleinden bij ledenwerving.		
<u>Liquide middelen</u>		
ING, Betaalrekening	85	216
ING, Contributierekening	230	66
ING, Spaarrekening	-	23.000
ING, Kwartaalspaarrekening	<u>46.500</u>	<u>500.000</u>
	<u>46.815</u>	<u>523.282</u>
Alle bedragen zijn in overeenstemming met de saldo-opgaves einde boekjaar.		
<u>Algemene reserve</u>		
Saldo op 1 januari	474.926	392.515
Legaat dhr P.J. Roda	(448.646)	-
Af/bij: resultaat boekjaar	<u>(25.644)</u>	<u>82.411</u>
Saldo op 31 december	<u>636</u>	<u>474.926</u>
<u>Bestemmingsfonds kampen</u>		
Saldo op 1 januari	3.275	3.950
Af: verdeling resultaat boekjaar	<u>(781)</u>	<u>(675)</u>
Saldo op 31 december	<u>2.494</u>	<u>3.275</u>
<u>Bestemmingsreserve afdelingen</u>		
Saldo op 1 januari	17.154	17.154
Bij: dotatie boekjaar	-	-
Bijdragen aan afdelingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo op 31 december	<u>17.154</u>	<u>17.154</u>
<u>Voorzieningen:</u>		
<u>Lustrumvoorziening</u>		
Saldo op 1 januari	13.314	13.314
Bij: dotatie boekjaar	-	250
Kosten jubilea	<u>-</u>	<u>(250)</u>
Saldo op 31 december	<u>13.314</u>	<u>13.314</u>

<u>Toelichting exploitatierekening</u>	<u>2016</u>	<u>2016</u> <u>Begroot</u>	<u>2015</u>
<u>Baten:</u>	€	€	€
<u>Opbrengsten:</u>			
Contributies	86.442	90.000	90.148
Graafkampen	-	-	800
Educatie/themadagen	575	2.500	1.860
Verkoop publicaties en CD's	466	1.000	140
Jaarvergadering	770	1.000	613
Advertenties	-	1.500	-
	<u>88.253</u>	<u>96.000</u>	<u>93.561</u>
<u>Lasten:</u>			
<u>Materiële lasten - beheer:</u>			
Bestuur	11.653	8.000	11.025
Administratiekosten	2.500	2.500	2.500
Bank- en portokosten	2.765	2.000	3.018
Drukwerk en kantoorbenodigdheden	1.239	1.000	1.121
Kosten jaarverslag	1.954	1.000	2.667
Contributies en abonnementen	1.299	1.000	1.029
Verzekeringen en veiligheid	1.692	2.200	2.371
Posters, folders etc.	442	1.000	1.823
	<u>23.544</u>	<u>18.700</u>	<u>25.554</u>
<u>Materiële lasten - activiteiten:</u>			
Jaarvergadering	2.374	2.500	1.560
Verenigingsnieuws	3.500	3.500	3.500
Afgevaardigdendag(en)	1.619	1.000	2.776
Dotatie voorziening lustrum	-	1.000	250
Dotatie voorziening afdelingen	-	-	-
Afdelingen	18.078	18.000	18.275
Public Relations	4.714	4.000	4.603
Website	128	1.000	107
Legpenningen	36	100	25
	<u>30.449</u>	<u>31.100</u>	<u>31.096</u>
<u>Deskundigheidsbevordering:</u>			
Graafkampen	1.125	1.200	2.793
Educatie/themadagen/werkgroepen	2.610	6.500	5.494
Kosten projecten	25.238	-	9.356
Westerheem (incl. porti)	33.586	36.000	35.826
Kosten redactie	2.648	3.500	2.997
	<u>65.207</u>	<u>47.200</u>	<u>56.466</u>

BIJLAGEN

bijlage B1 afdelingen van de AWN

De afdelingen:

Afdeling 01 - Noord-Nederland

Afdeling 02 - Archeologie Land en Water

Noord-Holland Noord

Afdeling 03 - Zaanstreek-Waterland en omstreken

Afdeling 04 - Kennemerland

Afdeling 05 - Amsterdam en omstreken

Afdeling 06 - Rijnstreek

Afdeling 07 - Den Haag en omstreken

Afdeling 08 - Helinium

Afdeling 09 - Noord-Holland Noord

Afdeling 10 - Zeeland

Afdeling 11 - Lek- en Merwestreek

Afdeling 12 - Utrecht en omstreken

Afdeling 13 - Naerdincklant Archeologie tussen Eem en Vechtstreek

Afdeling 14 - Vallei- en Eemland

Afdeling 15 - West- en Midden-Betuwe en Bommelerwaard

Afdeling 16 - Nijmegen en omstreken

Afdeling 17 - Zuid-Veluwe en Oost-Gelderland

Afdeling 18 - Zuid-Salland, IJsselstreek en Oost-Veluwezoo

Afdeling 19 - Twente

Afdeling 20 - IJsseldelta en Vechtstreek

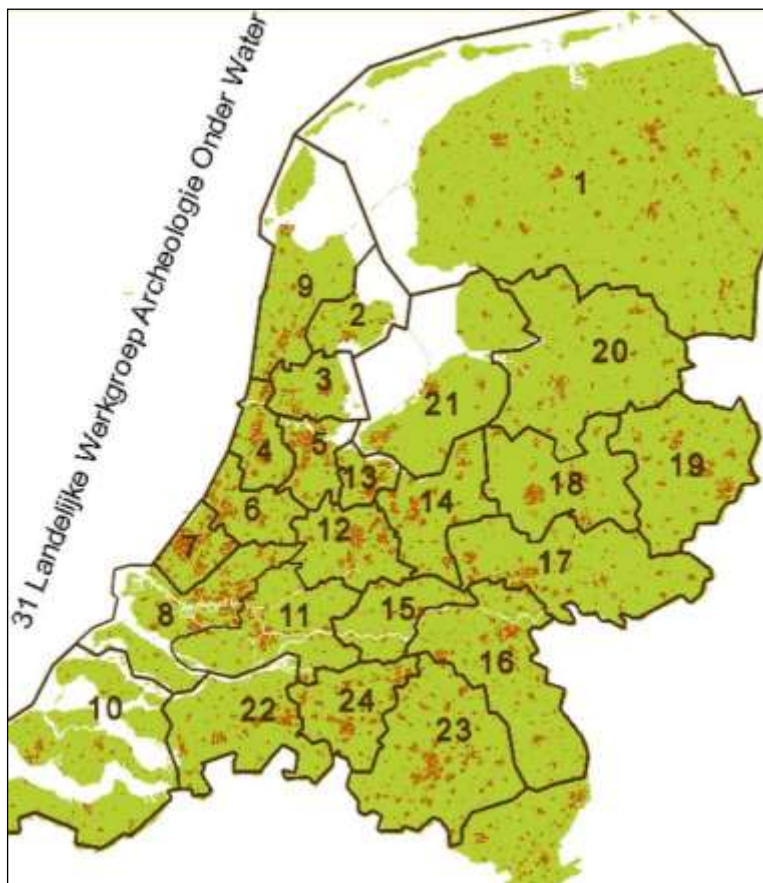
Afdeling 21 - Flevoland

Afdeling 22 - West-Brabant, *tijdelijk ondergebracht bij afdeling 10*

Afdeling 23 - Archeologische Vereniging Kempen en Peelland

Afdeling 24 - Midden-Brabant, *opgenomen in afdeling 23*

Afdeling 31 - LWAOW

*globale indeling van Nederland in AWN-afdelingen
(deze indeling is niet meer helemaal actueel)*

De secretariaten van de afdelingen staan in bijlage B2.

bijlage B2 landelijk bestuur en afdelings-secretariaten

januari 2017

afid.	functie	roepnaam	titel	voori.	tussenv.	lecher/haam	straat + huisnummer	postcode	plaats	telefoonnr.	06-nummer	e-mail-adres
23	voorzitter	Tonnie	mevr.	A.H.J.	van de	Rijdt-van de Ven	Luxemburglaan 43	5625 NB	Eindhoven	040 - 2415910	06 - 2348 3818	vdrijdt@iae.nl
17	vice-voorzitter	Wim	heer	W.		Schennink	Vossenbergleaan 29	6891 CP	Rozendaal (Gid)	026 - 3610334		schennink-dekker@hetnet.nl
14	secretaris	Henk	heer	H.		Kluisenberg	Grebeweg 24-A	3911 AW	Rhenen	0317 - 613050		h.kluisenberg@caesar-advies.nl
05	penningmeester	Harmen	heer	H.J.		Spreen	De Pauwertuin 19	1181 MP	Amstelveen	020 - 4537021		hspreen@xs4all.nl
04	bestuur : PR&C	Paul	heer	P.H.A.		Fios	Avenbeek 91	2182 RV	Hillegom	0252 - 867421	06 - 2434 3859	pauflfos@hotmail.com
19	bestuur : Belangenb.	Paul	heer	J.P.	van	Wijk	Reggestraat 11	7523 CP	Enschede	053 - 4314041	06 - 1376 5633	pw566@hotmail.com
01	bestuur : LWAOW	Jan	heer	J.		Venema	Groote Zijroede 1	8754 GG	Mekum	0515 - 232160		voorzitter@waow.nl
14	bestuur : eindredacteur	William	heer	W.G.	ten	Brink	Valtuboulevard 87	3825 BS	Amersfoort		06 - 4613 9670	william.ten.brink@archeologie.nl
06	bestuur : Bijz. projecten	Henk	heer	H.		Hegeman	Gerrit Rietveldlaan 59	2343 MB	Oegstgeest	071 - 5190400	06 - 3308 4721	hehehegeman@gmail.com
14	bestuur : Educatie	Ruud	heer	R.H.		Raais	Karper 41	3824 LT	Amersfoort	033 - 4808181	06 - 5578 4878	ruud.raais@xs4all.nl
12	land.best./notuliste	Louise	mevr.	S.L.		Olerud	Poortenaarlaan 50	3431 RJ	Nieuwegein		06 - 2548 2548	slorud@gmail.com
15	land.best./aspirant	Channa	mevr.	C.		Cohen Stuart	Lindeboom 45	4101 WG	Culemborg	0345 - 518309	06 - 4505 9916	channacs@icloud.com
01	afid.secretaris	Eva	mevr.	E.C.		Hoopman	Billitonstraat 47	9715 EP	Groningen		06 - 2355 7739	awn.noord@gmail.com
02	afid.secretaris	Frank	heer	F.		Posma	Kleine Inmert 43	1616 RB	Hoogkarspel	0228 - 563571	06 - 1758 8786	awnafd2@gmail.com
03	afid.secretaris	Maybritt	mevr.	M.	de	Kort-van der Scheer	Leeghwaterstraat 1	1541 LS	Koog aan de Zaan	075 - 7712363	06 - 43930135	maybritt.vd.scheer@chello.nl
04	afid.secretaris	Joost	heer	J.	van der	Linden	Acaciastraat 29	2023 PG	Haarlem		06 - 3911 3729	archeologiekennermerland@live.nl
05	afid.secretaris	Donna	mevr.	D.		Fluitsma	Geertuidahoeve 7	1422 RD	Uithoorn	0297 - 567040		awnamssterdam@gmail.com
06	afid.secretaris	Cristel	mevr.	C.E.		Meisch	Titus Brancismalaan 100	2321 CK	Leiden		06 - 4026 0342	awnrijnsdreek@yahoo.com
07	afid.secretaris	Dick	heer	D.C.		Bakkenes	Thorbeckelaan 290	2564 BX	Den Haag		06 - 2214 3881	dcbakkenes@gmail.com
08	afid.secretaris	Hide	mevr.	H.	van	Wersveen	Westlandsdweg 258	3131 HX	Vlaardingen		06 - 3109 8315	helinium@vanwensveen.nl
09	afid.secretaris	Jaap	heer	J.W.	van	Rossum	Nassauplein 58	1815 GV	Alkmaar	072 - 5157122	06 - 4285 3944	javaros@hetnet.nl
10	afid.secretaris	Carolen	mevr.	C.		Fokke	Heernisseweg 75	4461 PS	Goes		06 - 3903 8072	carolienfokke@gmail.com
11	afid.secretaris	Cor	heer	C.		Westra	Eigenhaard 22	3312 EH	Dordrecht	078 - 6350184	06 - 4469 8539	corguzzi@yahoo.com
12	afid.secretaris	Alice	mevr.	A.		Bij de Vaate	Prins Bernhardlaan 8	3972 AX	Driebergen	0343 - 554057	06 - 1818 0271	alice@bilde.waate.spedding.nl
13	afid.secretaris	vacature										secretaris@naerdincklant.nl
14	afid.secretaris	Emile	heer	E.		Eimermann	Langegracht 11	3811 BT	Amersfoort		06 - 4214 9276	awn.atd14@gmail.com
15	afid.secretaris	Jelle	heer	J.	van	Hemert	Leoninusplantsoen 8	5301 GT	Zaibommel		06 - 1259 6050	awnafd15@gmail.com
16	afid.secretaris	Leo	heer	L.	ten	Hag	Lorkenstraat 14	6523 DR	Nijmegen		06 - 3036 3100	jhwrenhag@plane.t.nl
17	afid.secretaris	Peter	heer	P.L.		Weegels	Van der Molenaalee 131	6865 CC	Doornwerth	026 - 3342385	06 - 5163 7454	p.weegels@hetnet.nl
18	afid.secretaris	Gerard	heer	G.W.M.		Tiemessen	Zaagmolenerf 8	7241 VJ	Lochem	0573 - 252768		awn18secretariaat@gmail.com
19	afid.secretaris	Ben	heer	B.		Klein Nagelvoort	Coendersborg 7	7608 GL	Almelo		06 - 1957@gmail.com	benk1957@gmail.com
20	afid.secretaris	Fre	heer	F.J.		Spijk	Generaal Eisenhowerlaan 55	7951 AW	Staphorst	0522 - 461684		f.spijk@ziggo.nl
21	afid.secretaris	Jan	heer	J.		Boes	Normandiëplein 6	8303 HA	Emmeloord	0527 - 689113		janboes60@gmail.com
22	afid.secretaris	Annemarie	mevr.	A.M.		Visser	Dorpsstraat 21	4641 HV	Ossendrecht			invisser@plane.t.nl
23	afid.secretaris	Winnie	mevr.	W.	van	Vegchel	Ergoedhuis, Gastfabriek 2A	5613 CP	Eindhoven		06 - 2503 4696	awnafde.ling2@gmail.com
24	toegevoegd aan afid.23											awnafde.ling23@gmail.com
31	afid.secretaris LWAOW	Albert	heer	A.F.		Zandstra	Willelm de Zwijgerstraat 20	8331 GT	Steenwijk	0521 - 517456		secretariaat@lwaow.nl
	NIBC-voorzitter	Thomas	heer	T.		Mons	Vierstraat 1	6841 AT	Arnhem	026 - 3273078	06 - 1255 0544	thomas.mons@hetnet.nl

bijlage B3 aantallen leden

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
stand op 1 januari	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083	2.136
opzeggingen/wanbetalers/etc.	139	171	102	220	321	247
nieuwe leden	165	137	108	125	193	194
stand op 31 december	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083

code	lidsoort	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
A	basisleden	1.603	1.587	1.619	1.607	1.683	1.791
B	studenten	67	67	71	68	76	86
C	jeugdleden	23	27	30	32	32	23
D	geassocieerde leden	34	36	41	44	51	65
E	huisgenootleden	49	56	58	53	57	64
	ereleden	2	2	3	3	3	4
	ruilabonnementen en proefleden	77	53	40	50	50	47
	betaling boekhandel	3	4	4	3	3	3
	totaal	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083

code	afdeling	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1	Noord-Nederland	134	117	127	120	119	117
2	Archeologie Land en Water Noord-Holland Noord	27	26	35	37	81	88
3	Zaanstreek-Waterland en omstreken	42	44	50	53	59	60
4	Kennemerland (Haarlem en omstreken)	52	46	53	60	66	74
5	Amsterdam en omstreken	87	89	94	97	100	103
6	Rijnstreek	102	105	110	109	110	112
7	Den Haag en omstreken	99	102	98	100	107	118
8	Helinium	83	87	86	84	93	96
9	Noord-Holland Noord	48	47	37	39	-	-
10	Zeeland	97	86	86	84	86	98
11	Lek- en Merwestreek	71	73	78	76	84	87
12	Utrecht en omstreken	117	104	103	94	96	118
13	Naerdincklant Archeologie tussen Eem en Vechtstreek	57	59	55	48	50	51
14	Vallei en Eemland	59	62	62	62	73	78
15	West- en Midden-Betuwe en Bommelerwaard	35	37	40	35	40	40
16	Nijmegen en omstreken	130	128	129	132	133	144
17	Zuid-Veluwe en Oost-Gelderland	118	114	114	124	134	144
18	Zuid-Salland, IJsselstreek en Oost-Veluwezoo	85	88	88	86	85	86
19	Twente	51	48	45	41	44	44
20	IJsseldelta en Vechtstreek	55	53	52	53	55	62
21	Flevoland	44	49	52	53	56	60
22	West-Brabant	21	24	26	25	26	30
23	Archeologische Vereniging Kempen en Peelland	181	181	179	169	175	178
24	Midden-Brabant	15	13	14	18	19	21
	Limburg e.o.	6	8	9	9	10	11
	buitenland	9	9	10	10	11	13
	overigen	33	33	34	42	43	50
	totaal	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083